

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

ВІСНИК

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**



ВИПУСК № 1 (42)

**РІК НЕЗЛАМНОСТІ! РІК ПЕРЕМОГИ!
*УСІМ ОСВІТЯНАМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ...***

Вінниця – 2023

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу

ВИПУСК № 1 (42)

Свідоцтво про державну реєстрацію

друкованого засобу масової інформації

Серія ВЦ № 1065-423-ПР від 24 грудня 2019 року

Журнал

(науково-виробничий, навчальний, довідковий)

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська, німецька

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року
- ❖ Конкурси
- ❖ Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Протокол № 7 від 23 лютого 2023 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Мисліцька Н.А., д.філ.н. Войцехівська Н.К., к.філ.н., доц. Січкарь С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В.

Відповідальність за зміст статей несуть автори

Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 1(42) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2023. 146с.

© КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», 2023

ЗМІСТ

С Л О В О Р Е Д А К Т О Р А

ТУРЛЮК СВІТЛАНА, ЮНАШ ВІКТОРІЯ

ГОЛОВНІ АСПЕКТИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗМІСТУ І ФОРМ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ КОЛЕДЖУ 5

Ф І Л О Л О Г І Ч Н І С Т У Д І Ї

БАБІЙ АЛЛА, ВЕРЕМІЙ А. А.

МІСІЯ, БАЧЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВНІ ЗАВДАННЯ СУЧАСНИХ ФАХІВЦІВ ФІЛОЛОГІВ-СЛАВІСТІВ 13

ОМЕЛЯНЧИК ТЕТЯНА, БІЛИК ІРИНА

ПОЗАКЛАСНА РОБОТА З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТКУ ЛІТЕРАТУРНО ОБДАРОВАНОЇ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ УЧНЯ 19

ОМЕЛЯНЧИК ТЕТЯНА, ГУЧОК НАДІЯ

КОРОТКИЙ ЕКСКУРС В ІСТОРІЮ СТАНОВЛЕННЯ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ З ЧАСІВ КИЇВСЬКОЇ РУСІ ДО СЕРЕДИНИ ХХ СТОЛІТТЯ 25

ОМЕЛЯНЧИК ТЕТЯНА, ІВАШКО АНАСТАСІЯ

ІСТОРИЧНА ІНВЕРСІЯ В ЛІТЕРАТУРНИХ ТВОРАХ ЯК АВТОРСЬКИЙ ПРИЙОМ БАЧИТИ СВІТ ІНАКШЕ 31

МИХАЛЬЧУК ОЛЕСЯ, ДЕРЕВЕНКО ОЛЕКСАНДРА

THE IMPACT OF ENGLISH BIBLICAL TRANSLATIONS ON THE DEVELOPMENT OF LANGUAGE AND LINGUISTICS 38

П С И Х О Л О Г О - П Е Д А Г О Г І Ч Н І С Т У Д І Ї

СВЕРЛОВИЧ ВАЛЕНТИНА

ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ 44

ГОРОДЕЦЬКА ВАНДА

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОХОДЖЕННЯ ФОЛЬКЛОРНОЇ ПРАКТИКИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ 57

БАРЩЕВСЬКА ІННА

ОСОБЛИВОСТІ ДІАГНОСТИКИ ТА ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ ІЗ СИНДРОМОМ АСПЕРГЕРА ТА СДУГ 61

ЦІСАР ІРИНА, БОРОДІЙ ОЛЬГА

РОЛЬ КАЗКИ В РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ 65

ТАРАШЕВСЬКА ОЛЬГА, КАПУСТА ДАР'Я

РОЛЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ СТЕЖИНИ В ОЗНАЙОМЛЕННІ ДОШКІЛЬНИКІВ З ПРИРОДНИМ ДОВКІЛЛЯМ 68

ОМЕЛЯНЧИК ТЕТЯНА, ПЕДОЧЕНКО АНАСТАСІЯ

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ТА ІСТОРИЧНІ УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ НАОЧНИХ ЗАСОБІВ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ 72

ЦІСАР ІРИНА, РУМЯНЦЕВА ВІКТОРІЯ

ВПЛИВ АРТ-ТЕРАПІЇ НА МОВЛЕННЄВИЙ РОЗВИТОК ДОШКІЛЬНИКА..... 78

МАРЦЕНЮК ОЛЕНА

ПСИХОЛІНГВІСТИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ СУЧАСНИХ ЗАНЯТЬ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ..... 82

Н А У К О В О - М Е Т О Д И Ч Н І С Т У Д І Ї

БУГА ОКСАНА

НАБУТТЯ ПРОФЕСІЙНО-ЗНАЧУЩИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЯКОСТЕЙ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ЗАСТОСУВАННЯ ДІЛОВИХ ІГОР..... 88

ПРИСЯЖНЮК ДМИТРО

ЕВОЛЮЦІЯ МЕТОДИКИ ТРЕНУВАННЯ В БІГОВІ НА ВИТРИВАЛІСТЬ..... 93

СКРИПНИК НАДІЯ, ВОЛКОТРУБ А.О., ДЕМЧУК ВЕРОНІКА

STORYTELLING ЯК КОМУНІКАТИВНИЙ ТРЕНД ДЛЯ ЕФЕКТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ..... 98

СКРИПНИК НАДІЯ, КОГУТЮК ОКСАНА, МАКСИМЕНКО Н. В., ТКАЧУК ТЕТЯНА

МЕТОДИ СТИМУЛЮВАННЯ І МОТИВАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ..... 104

ШУСТОВА НАТАЛІЯ, ГОРБАТЮК А. В.

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ПИСЬМОВОГО ДОДАВАННЯ ТА ВІДНІМАННЯ БАГАТОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ..... 109

СТЕПОВА АЛЛА

МУЗИЧНО-ДИДАКТИЧНА ГРА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ГАРМОНІЙНО РОЗВИНЕНОЇ ОСОБИСТОСТІ..... 114

ТАРАШЕВСЬКА ОЛЬГА, ЦІСАР ІРИНА

ВИКОРИСТАННЯ «РОЗВИВАЮЧОГО ПРОСТОРУ» ЗА М. МОНТЕССОРІ ДЛЯ КОРЕКЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗІЇ..... 118

ЯРЕМЧУК ОКСАНА

ФОРМУВАННЯ ІНІЦІАТИВНОСТІ І ПІДПРИЄМЛИВОСТІ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ ЗА ДОПОМОГОЮ РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЖИТТЄВИХ ЗАДАЧ ФІНАНСОВОГО ЗМІСТУ..... 123

В І Д О М І І М Е Н А

ПОХИЛЮК ОЛЕНА

«ТОЙ, ЩО СЕРЦЕ ОБЕРНУВ У СУРМУ» (бесіда до 115-річчя від дня народження Олега Ольжича (приклади поезії за збіркою «Незнаному воякові»..... 127

КІСЕЛЬОВ ДМИТРО

Б. ШОУ. ХУДОЖНЯ ПРАКТИКА: ПРОБЛЕМИ І ТРАДИЦІЇ..... 130

ЛИСИЙ АНАТОЛІЙ

ПЕРШІ ПІВ ТИСЯЧІ РОКІВ З ІСТОРІЇ ШПИКОВА..... 133

ідентифікації з образом. У власних завданнях, що стоїть перед педагогом - пошуках засобів стимулювання треба позитивними стимулами підтримати прагнати знайти такі, які б поєднували пошукову діяльність учнів, щоб елементи гри, навчання і сприяли музичному пізнавальному процесу була розвитку творчих здібностей. Головне супутньою радість відкриття.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Батицький М. В. Музична мозаїка: Музично-дидактичні ігри / М. В. Батицький. – К.: Музична Україна, 1990. – 80 с
2. Букреева Г. Б. Цікава музика. Музично-дидактичні ігри. 5-8 класи: навч. посібник для учнів основної школи / Г. Б. Букреева. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008. – 104 с.
3. Виховання музичної культури молодших школярів / ред. Л. М. Ракітянської. – Кривий Ріг : КДПУ, 2003. – 156 с
4. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К. : Либідь, 1999. – 376 с
5. Крутій В. А. Дидактична гра в навчальній діяльності молодших школярів / В. А. Крутій // Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К.Д. Ушинського : зб. наук. праць. – Одеса : ПДПУ ім. К.Д. Ушинського, 1999 – С.43-46
6. Настільна книга педагога. Посібник для тих, хто хоче бути вчителем-майстром. – Х. : Вид. Група «Основа», 2006. – 352 с.
7. Пермяков, О.А. Дидактичні ігри на уроках музики: науково-методичний посібник - Кривий Ріг: Видавничий дім, 2009 –
8. Психологічний словник / ред. В.І. Бойка. – К. : Вища школа, 1982. – 215 с
9. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям / В. О. Сухомлинський. – К. : Радянська школа, 1988. – 192 с.
10. Топчій Г. Ще раз про дидактичну гру / Г. Топчій // Початкова освіта. – 2004. – №37 (277). – С.14-17
11. Ягупов В. В. Педагогіка: навч. посібник / В. В. Ягупов. – К. : Либідь, 2005. – 350 с

*Стаття надійшла до редакції
21 січня 2023*

ВИКОРИСТАННЯ «РОЗВИВАЮЧОГО ПРОСТОРУ» ЗА М. МОНТЕССОРІ ДЛЯ КОРЕКЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗІЇ

УДК 37.091.4 Монтессорі: 376 – 057.3

ТАРАШЕВСЬКА ОЛЬГА, ЦІСАР ІРИНА

*викладачі кафедри теорії, фахових методик та технологій дошкільної освіти
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

У статті розглядається вплив «розвиваючого простору» за методом італійського педагога Марії Монтессорі для реалізації інклюзивної освіти. Здійснено

аналіз положень Марії Монтессорі для організації особистісно-зорієнтованої моделі, що забезпечує ефективність корекційних впливів на дітей з особливими потребами. Значна увага приділяється осердю педагогіки визначного італійського вченого-гуманіста.

Ключові слова: *Монтессорі-педагогіка, Монтессорі-матеріали, розвиваючий простір, розвивальне середовище, сенсорні дидактичні матеріали.*

Актуальність. Основним завданням педагога є всебічний розвиток особистості дитини, підготовка її до суспільно-корисної діяльності, до життя. Повноцінний розвиток дитини з психофізичними вадами можливий лише при створенні комфортних умов для її розвитку, вдосконалення, спеціально організованого цілеспрямованого навчання та виховання. Актуальним є пошук нових методів в організації освітньо-виховного процесу. Аналіз психолого-педагогічних основ розвитку дітей за методом М. Монтессорі показав, що Монтессорі-педагогіка використовується практично в усіх країнах світу за різними напрямками. В Україні розроблено власну модель школи Монтессорі, в якій реалізуються нові тенденції у вихованні. В останні роки спостерігається застосування наукового досвіду італійського педагога за медико-реабілітаційним напрямом.

Мета нашого дослідження — вивчення та аналіз ідей італійського педагога М. Монтессорі щодо створення розвиваючого середовища для навчання дітей та обґрунтування необхідності їх використання у навчально-виховному процесі під час реалізації інклюзивної освіти.

Аналіз наукових досліджень. На початку XXI століття актуальна оцінка методу М. Монтессорі та перспективи його впровадження в Україні, що були

означені С. Ф. Русовою, Н. Д. Лубенець, В. В. Зеньковим, О. І. Дорошенко.

На сучасному етапі спостерігається вивчення педагогічної системи М. Монтессорі з різних сторін: історико-педагогічної концепції (М. В. Богуславський, А. Н. Джуринський, І. І. Дьяченко, Н. Б. Петрова); досвіду розвитку ідей вільного виховання в Західній Європі початку XX сторіччя (Є. В. Іванов); як основи формування відповідного (соціального) середовища для всебічного розвитку дитини та її системного навчання, в умовах інноваційних освітніх закладів (М. Г. Сорокова, Д. Г. Сороков, Є. А. Хилтунеч, М. Н. Якімова та ін.); наукового обґрунтування педагогічної технології та математичної підготовки дітей з інтелектуальним недорозвитком (Г. В. Брижинська); як засобу корекції за допомогою дидактичних матеріалів з проблемами інтелектуального розвитку (А. А. Катаєва, Є. А. Стреблева, І. В. Чумакова).

Виклад основного матеріалу. Вивчення сучасних педагогічних матеріалів дає можливість дійти висновку про те, що в наш час триває процес поширення ідей М. Монтессорі, який відбувається за активної підтримки Міжнародної Асоціації Монтессорі, до складу якої входять Австралія, Німеччина, Великобританія, Голандія, Данія, Індія,

Канада, США, Фінляндія, Франція, Швеція та інші.

Як свідчить звернення до праць сучасних дослідників, М. Монтессорі презентує свій метод виховання у вигляді єдиного ланцюжка, в якому виділяються три великі частини – середовище, вчитель та дидактичний матеріал. Саме цей «трикутник Монтессорі» (термін Е. М. Standing), вершина якого – дитина, забезпечує цілісність всієї системи. Додатково З. Н. Борисова виділяє наступні характеристики методу М. Монтессорі: свобода, надана дитині; індивідуальні інструкції і уроки; самонавчання; різноманітні сенсорні матеріали; спрощений навчальний план і розклад; турбота про фізичне здоров'я; терпіння, врівноваженість, відсутність поспіху; значний час перебування на свіжому повітрі та праці поза шкільними стінами [2, с. 27].

Звернення до історико-педагогічних досліджень А. Ф. Дорофєєва, А. І. Піскунова, В. М. Кларіна, З. І. Равкіна, Г. Б. Корнетова, Л. Н. Литвина та інших дає можливість зробити висновок: метод М. Монтессорі сумісний практично з усіма світовими освітніми системами і традиційними і прогресивними, а також з усіма політичними режимами, за виключенням тоталітарних, які підмінюють категорію свободи категорією необхідності і абсолютуючих педагогічних вимоги, не признаючи право дитини на вільну саморегуляцію. Це витікає з основних теоретичних принципів і наукових положень педагогічної системи М. Монтессорі, яку Є. І. Тіхєєва характеризує наступним чином:

1. Виховання повинно бути індивідуальне.

2. Виховання повинно опиратися на дані експериментальної педагогіки і витікати із спостережень за дитиною, із вивчення дитини.

Працюючи з дітьми з обмеженими розумовими можливостями, Монтессорі в першу чергу звернула увагу на оточуюче середовище, в якому знаходились діти. Педагог визначила, що воно має сприяти розвитку дитини, відповідати потребам її діяльності, стати засобом самовиховання.

На думку М. Монтессорі, середовище, в якому виховуються діти, повинно стимулювати і підтримувати їх у навчально-виховному процесі, сприяти становленню особистості дитини. Таке середовище нами визначається як «розвиваючий простір».

М. Монтессорі вважала, що готуючи приміщення, де виховуються діти, слід дотримуватися основних спеціальних принципів: гігієна психіки та гігієна фізичного виховання. Ці принципи передбачають збільшення розмірів класів для вільного пересування дітей, що необхідно для їх фізичного розвитку. Дитина, на думку педагога, розвивається у русі та діяльності, тому робота з дітьми має будуватися так, щоб вони навчалися координувати свої рухи. Для цього необхідно підготувати «розвиваючий простір», який би сприяв активності дитини, спонукав до діяльності, збуджував інтерес до пізнання нового, невідомого, забезпечував би індивідуальний розвиток дитини. М. Монтессорі зазначала, що простір, в якому виховується дитина, повинен пропонувати їй великий вибір мотивацій, які підштовхують її до діяльності і провокують набуття власного досвіду [5].

М. Монтесорі великого значення надавала естетичному оформленню приміщення, в якому повинні бути кімнатні рослини, «живі» куточки з домашніми тваринами. Естетично оформлене приміщення, речі, які знаходяться у ньому, поступово стають «виховним матеріалом». Це такі, наприклад, як скляний посуд, тарілочки, крихкий дидактичний матеріал. Педагог називала такі речі «донощиками», тому що вони нагадують дітям про грубі, безладні, недисципліновані рухи. Працюючи з таким матеріалом, дитина вчиться керувати собою, привчає сама себе до організованості. У такому оточенні перед дитиною стає питання про самоуправління, вона сама починає обережно поводитися з речами, не ламати їх та поступово вчиться вільно керувати своїми рухами, стає господарем самої себе. Таким же шляхом дитина привчається не псувати красиві речі, що оточують її, прикрашають її життя. Цей процес відбувається і в душі дитини, коли звикнувши до тиші, вона старається не шуміти. Так дитина розвивається, як особистість.

Створення розвиваючого середовища є одним із завдань вчителя. Роль вчителя у створенні розвиваючого простору М. Монтесорі вбачалася в тому, що:

- він повинен бути уважним спостерігачем за природнім розвитком дітей;
- допомагати дитині зорієнтуватися у цьому середовищі;
- навчати правильно користуватися предметами, матеріалами;
- надавати свободу у виборі і виконанні роботи, тобто залучати до активного життя у даному середовищі;

- направляти діяльність дітей на збереження речей, що оточують її;
- дотримуватися одного стилю, національного колориту країни, де живе дитина [8].

Н. Кравець вважає, що основне завдання вчителя у класі-Монтесорі — підготувати таке оточення, в якому б діти відчували себе комфортно, безпечно та поступово набували самостійності [1].

Є декілька основних принципів організації «розвиваючого середовища». Основним принципом є свобода вибору. Діти вільні у виборі своєї діяльності. Ця діяльність дитини і є процес пізнання, який базується на внутрішньому імпульсі. Але свобода не означає всюдозволеність. Деякі педагоги визначають, що дітям у класі-Монтесорі надана повна свобода, що веде до хаосу. Це не так. Теорію свободи дитини М. Монтесорі визначила як не хаос, а організовану за чіткими правилами діяльність дитячого колективу.

Привабливість – це другий принцип підготовки середовища. Матеріал зберігається у гарному стані. Все, що міститься в кімнаті, має привабливий вигляд.

Контакт дитини з реальним життям, природою – третій принцип. Усі предмети повинні бути реальними, такими, як у житті, в єдиному примірнику.

«Обладнання приміщення, як робочого місця, за М. Монтесорі, відрізняється від обладнання «традиційних» дитячих садків. Приміщення поділяють на зони: практичну, сенсорну, математичну і «космічну», в яких знаходяться матеріали для ознайомлення з природою, явищами навколишньої дійсності в їх взаємозв'язках та взаємовпливах. Кожний матеріал пропонується в одному

екземплярі, тому діти мають змогу самостійно виконувати завдання. Якщо з матеріалом хтось працює, дитина повинна почекати, чи попрацювати з товаришем. Таким чином, вона вчиться спілкуватися з однолітками, правильно поводити себе в колективі.

Досвідом своєї роботи М. Монтессорі довела, що в кожній дитині існує свій природний внутрішній потенціал, який може розвиватися тільки у взаємодії з навколишнім середовищем та за наявності свободи [4, с. 44].

Отже, «розвиваючий простір» за М. Монтессорі буде ефективним за таких умов:

- дотримання гігієни психіки;
- створення доброзичливої атмосфери, що сприяє самостійності;
- поєднання гігієни фізичного виховання та вільного руху, що передбачає вільне пересування дітей у приміщенні;
- особливий підхід до естетичного оформлення приміщення, який включає в себе «художню обстановку» і допомагає виховувати почуття прекрасного, витончений смак;
- принцип використання «виховних речей» - донощиків, що сприяють розвитку самоуправління, координації рухів;
- використання дидактичного матеріалу сприяє засвоєнню навчального матеріалу;

- забезпечення свободи вибору, що допомагає відкрити у дитині задатки, сприяє розвитку індивідуальних особливостей;

- створення комфортної атмосфери, що сприяє розвитку самостійності, впевненості у собі;

- розумне використання елементів заохочення, що сприяє підвищенню самооцінки.

На наш погляд, ідеї «виховного простору» М. Монтессорі доцільно використовувати у корекційній роботі з дітьми з обмеженими розумовими можливостями. Розвитку усіх видів діяльності дитини, корекції відхилень вищих психічних функцій і становленню її особистості сприяє спеціально створене середовище, з врахуванням інтересів і потреб дітей та їх розвитку, вікових та індивідуальних особливостей, завдань корекційно-виховного впливу, навчальних програм.

Окремі положення методу М. Монтессорі рекомендуємо впроваджувати в корекційно-навчальну роботу з учнями для реалізації інклюзивної освіти. Це сприятиме корекції вад пізнавальної діяльності та емоційно-вольової сфери дітей, формуванню соціальної компетентності, що дасть змогу досягти успіху в подальшому житті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Кравець Н. О. Формування незалежності в педагогічній системі Марії Монтессорі. // Вісник / Асоціація Монтессорі-вчителів України. Київ, 1998. Вип. 3. С 27-30.
3. Лукашевич М. П. Соціалізація. Київ : Либідь, 1998. 306 с.

4. Михальчук Т. Філософський аспект гуманістичної педагогіки Марії Монтессорі // Вісник / Асоціація Монтессорі-вчителів України. Київ : «КОМПАС», 1997. Вип. 2. С- 5-11.

5. Монтессори Мария. Дом ребенка. Метод научной педагогики. СПб : Гомель, 1993. 336 с.

6. М. Монтессори. Разум ребенка (главы из книги). Москва : Крааль, 1997, 176 с.

7. Монтессори М. Самовоспитание и самообучение в начальной школе. Київ, 1995. 108 с.

Стаття надійшла до редакції

12 лютого 2023

ФОРМУВАННЯ ІНІЦІАТИВНОСТІ І ПІДПРИЄМЛИВОСТІ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ ЗА ДОПОМОГОЮ РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЖИТТЄВИХ ЗАДАЧ ФІНАНСОВОГО ЗМІСТУ

УДК 373.5.016:51]: 33

ЯРЕМЧУК ОКСАНА

*старший викладач кафедри науково-природничих та математичних дисциплін
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

Показана значущість розв'язування задач з фінансовим змістом на уроках математики в профільній школі. Авторська задача може бути зразком для створення власних задач.

Ключові слова: *ініціативність і підприємливість, формування ключової компетентності, життєві задачі, задачі з економічним змістом, профільна школа.*

Спостерігаючи і аналізуючи завдання з математики, які виносилися на ЗНО, можна зробити висновок, що кількість задач пов'язаних з фінансами з кожним роком зростає. Підібрані задачі досить актуальні та цікаві: від оплати за поповнення рахунку телефону (2017р.), вартості оренди велосипеда (2020р.) до оплати за заправлення автомобіля паливом, якщо ціна пального зросла (2021р.). Такі задачі потребують не лише знань з математики і їх практичного застосування, а й з економіки.

Однією з наскрізних ліній в програмі з математики (алгебри і початків аналізу та геометрії) для учнів 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів

виділено «Підприємливість і фінансову грамотність». Вона реалізується під час вивчення відсоткових обчислень, рівнянь та функцій, розв'язуванні прикладних задач і спрямована на забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань, спроможність застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Діючі підручники з математики для 10 класу (2018р.) і 11 класу (2019 р.), авторами яких є Бевз Г. П. і Істер О. С., містять прикладні задачі, які відображають реальні життєві ситуації, пов'язані з економічною грамотністю і підприємливістю, у рубриці «Життєва математика», або позначені спеціальною